

zondag 7 februari 2021 in het Kruispunt
(online-kerkdienst)

lezing oude testament (lector)

2 Koningen 4, 18-21.32-37

2 Koningen 4, 18-21.32-37

18 Het kind groeide op. Op zekere dag, toen hij was gaan kijken bij zijn vader, die met de maaiers op het land was, 19 riep hij plotseling uit: 'Mijn hoofd! Mijn hoofd!' De vader beval een knecht de jongen naar zijn moeder te brengen. 20 De knecht nam hem op en droeg hem naar zijn moeder. Zij hield hem op haar schoot, maar tegen het middaguur stierf hij. 21 Toen ging ze naar boven, legde de jongen op het bed van de godsman en sloot de deur van het vertrek. Daarna ging ze naar buiten

(...)

32 Toen Elisa zelf bij het huis aankwam, zag hij de jongen dood op zijn eigen bed liggen.

33 Hij ging de kamer binnen en sloot de deur achter zich. Toen bad hij tot de HEER.

34 Daarna liep hij naar het bed toe en ging boven op het kind liggen, met zijn mond op zijn mond, zijn ogen op zijn ogen en zijn handpalmen op zijn handpalmen. Zo bleef hij over het kind uitgestrekt liggen tot het lichaam weer warm werd. 35 Toen kwam hij overeind, liep door de kamer heen en weer, en strekte zich nogmaals over het kind uit. Uiteindelijk niesde de jongen wel zeven keer, en opende zijn ogen. 36 'Roep de moeder,' riep Elisa tegen Gechazi. Gechazi waarschuwde haar, en toen ze boven kwam zei Elisa: 'U kunt uw zoon meenemen.'

37 De vrouw kwam de kamer binnen, viel aan Elisa's voeten neer en boog diep voorover. Toen nam ze haar zoon op en ging de kamer uit.

piano

Liedboek 142, 1. 3. 4. Tot God de Heer hief ik mijn stem...

lezing nieuwe testament (lector)

Markus 1, 29-39

Markus 1, 29-39

29 Toen ze uit de synagoge kwamen, gingen ze rechtstreeks naar het huis van Simon en Andreas, samen met Jakobus en Johannes. 30 Simons schoonmoeder lag met koorts in bed, en ze spraken met Jezus over haar.

31 Hij ging naar haar toe, pakte haar hand vast en hielp haar overeind. Toen verliet de koorts haar, en ze begon voor hen te zorgen. 32 's Avonds laat, toen de zon al was ondergegaan, brachten de mensen alle zieken en bezetenen naar hem toe; 33 alle inwoners van de stad hadden zich bij de deur van het huis verzameld.

34 Hij genas vele zieken van allerlei kwalen en hij dreef veel demonen uit, maar stond ze niet toe om iets te zeggen, want ze wisten wie hij was. 35 Vroeg in de ochtend, toen het nog helemaal donker was, stond hij op, ging naar buiten en liep naar een eenzame plek om daar te bidden. 36 Maar Simon en de anderen die bij hem waren, gingen hem vlug achterna, 37 en toen ze hem gevonden hadden zeiden ze tegen hem: 'Iedereen is naar u op zoek!' 38 Toen zei hij: 'Laten we ergens anders heen gaan, naar de dorpen hier in de omtrek, zodat ik ook daar het goede nieuws kan brengen. Daarvoor ben ik immers op weg gegaan.' 39 In heel Galilea bracht hij het nieuws in de synagogen en dreef hij demonen uit.

piano

Liedboek 391, 1.2. Hij ging van stad tot stad...

uitleg en overweging

Gemeente, lieve mensen van onze Heer,

---vaccin---

Toen ik studeerde was er net een belangrijk boek uitgekomen van de NL-filosoof Hans Achterhuis:

De markt van welzijn en geluk.

Het ging over de welzijnssector,
en de lijn van het boek was dat
dat die de mensen van zichzelf afhankelijk maakt.

Wat mij vooral is bijgebleven uit dat boek is het inzicht
dat het welzijn de enige sector in de maatschappij is
die niet aan marketing hoeft te doen,
want er is altijd al een markt.

Als er een nieuw medicijn op de markt komt
zijn er altijd al mensen die het willen hebben.

We zien het in deze dagen weer gebeuren.
Als er een vaccin is tegen corona
dan wil iedereen het hebben.
Het is niet nodig om er voor te zorgen
dat er een markt voor ontstaat.
Het was vrijwel voorspelbaar dat er ruzies over zouden ontstaan.

Iedereen wil wel van de macht van het virus af.
En we hebben geen tijd.

Groepen mensen liggen met elkaar in de clinch om voorrang.
Hooguit een paar mensen zijn er
die de gang van zaken niet zo vertrouwen.

Iedereen wil het.

Ze komen allemaal,
en misschien verdringen ze zich ook wel
voor de deur van het huis van de
schoonmoeder van Petrus.

Want Jezus, zo gaat het verhaal,

heeft de schoonmoeder van Petrus genezen
van een in die dagen levensgevaarlijke ziekte,
En dat is bekend geworden.

En nu gaat het viraal, zoals we vandaag zeggen.
Het sneeuwbaaleffect.

Iedereen wil wel, iedereen heeft wel iemand met ernstige ziekte,
en nu komen ze allemaal naar Jezus toe.

"De godganse stad troept samen bij de deur" (vert. Marie vd Zeyde)

Overal ziekte waarvan je verlost wilt worden, niets liever dan dat.

Koorts was in die tijd levensbedreigend en
werd toegeschreven aan demonische machten.

Net als de man in een onreine Geest,
daar in de synagoge van Kafarnaüm,
waar we vorige zondag over hoorden.

Psalm 142, we hebben de tekst gezien en de muziek gehoord,
verwoordt die ervaring van hulpeloosheid,
ja, en van eenzaamheid ook.

Psalm 142 lijkt mij een geschikt gebed voor de corona-tijd.
Het wordt toegeschreven aan David
in de spelonk, toen hij achtervolgd werd.

Je kunt aan al die dingen denken
waarvoor mensen hulpeloos in de rij staan:

- de wachtlijst van een beroemde dokter,
- de rij van wachtenden op een eventueel wonder in Lourdes,
- het tergende wachten op een verblijfsvergunning,
- het wachten op asiel...
-

Er is zoveel waarvoor mensen wanhopig in een rij gaan staan,
of elkaar verdringen.

Bij Jezus komt het allemaal terecht,
met grote verwachtingen is hij geconfronteerd.

"Ze moeten je allemaal hebben, Jezus".
Ze komen met hun hoop en hun verlangen.

Marcus is nog steeds in het eerste hoofdstuk van zijn evangelie.
Hij is nog aan het ontdekken wie Jezus is.
Wat een optreden!

Marcus laat ons de betekenis van Jezus zien
in de spiegel van alle mensen die op hem af komen.
Zijn aantrekkingskracht is onvoorstelbaar!

Epifanie nog steeds. Wat een verschijning!

---zwijgen---

Hier voor het eerst in het Marcusevangelie
horen we dat Jezus niet wil
dat de demonen iets zeggen
"want ze wisten wie hij was".

Niet verder vertellen.
Dat komt nog veel vaker voor in het Marcusevangelie,
het zogen. messiasgeheim.
Velen die geholpen zijn door Jezus krijgen het te horen:
niet verder vertellen.

Jezus wil niet bekendstaan als een wonderdoener,
die man die dat sneeuwbaaleffect genereert.

Zijn verhaal mag pas verteld worden als het klaar is
en begrepen kan worden waarvoor
die wonderen er zijn:
als tekenen dat het koninkrijk is aangebroken,
als iedereen kan weten wie hij is:
de messias van God.

Het zou ook kunnen dat hierbij een rol speelt
dat Marcus schrijft voor christenen in Rome
die niet vrij waren in hun belijden van het geloof.

Voor hen is dat een troost om te zien
dat het verhaal van Jezus zijn weg wel vindt,
ook als je er niet over praten mag.

Dan is het voor hen niet zo erg dat ze het geloof
in het geheim moeten beleven.

Niet verder vertellen, zegt Jezus vele malen in het Mk-evangelie.

En hoewel er nog geen facebook was en geen instagram
- het helpt niet.

Zijn wonderbaarlijke daden worden doorverteld,
maar hoe hij ze verstaan wil zien, niet.

---Jezus---

"Jezus, ze moeten je allemaal hebben!"

Dat zeggen de leerlingen tegen hem
nadat Jezus is weggegaan van dit hele gebeuren
om in stilte te bidden.
De leerlingen achtervolgden hem, zo staat er.

Zoveel behoefte, zoveel mensen,
zoveel ziekte te genezen, zoveel nood te lenigen.
Ze wachten op jou! Je kunt helpen!
Maar wat zegt Jezus?

Kom, laten we weggaan...

Ja, hij genas vele zieken en dreef veel demonen uit
- maar hij dreef dus velen ook niet uit
en genas veel zieken niet.

Waarom wel de schoonmoeder van Petrus en
niet mijn schoonmoeder?
heeft er wellicht iemand gedacht.
Waarom de een wel en de ander niet?

Wellicht raakt dit wel aan soortgelijke vragen die wij hebben.
Waarom is er geen genezing, geen hulp?

Waarom geen hulp voor degene
voor wie ik zo hartstochtelijk heb gebeden?

Waarom zijn er ook anderen,
die niet worden genezen,
voor wie er geen hoop meer is,
niet eens meer een therapie soms?

Iedereen wil wel.
Iedereen weet wel iemand.

De markt van welzijn en geluk.

Dat de hulp die Jezus biedt beperkt is,
blijkbaar niet eindeloos beschikbaar,
dat is moeilijk te begrijpen als je dit verhaal volgt.

Ook de leerlingen begrijpen het blijkbaar niet.

Kom, laten we weggaan.

Wat Jezus deed wil hij verstaan weten als tekenen van het koninkrijk.
Tekenen, geen oplossing van alle ziekte en nood.

De tekenen van Jezus willen niet imponeren, maar inspireren.

De hoop sterk maken, kracht opwekken
om de dagelijkse realiteit tegemoet te kunnen treden,
om te weten: de dagelijkse werkelijkheid
heeft niet het laatste woord.

---stilte---

Het hele dorp loopt te hoop, maar Jezus zoekt de stilte op,
het zwijgen.
Stilte van de nacht en eenzaamheid.

Weg van het toneel. Weg uit de schijnwerpers.
Weg van de mensenmassa.

Hij zoekt het gebed.
Dat Marcus dat vermeld is best wel bijzonder,

Mk heeft haast, het is een rusteloos evangelie.
Lk vertelt vaak dat Jezus de stilte zoekt,
Mk alleen hier.
Hij moet dat hier belangrijk vinden.

Hij wijdt geen enkel woord aan wát Jezus bidt
maar veel woorden aan het zoeken van de stille plek.

Dat lijkt me voor ons een goede aanleiding
om er ook even bij stil te staan.

Of wij naast het effectieve handelen ook de rust kennen.

Of we in onze volle agenda's ook lege plekken hebben staan.
Of wij wel leegte kennen.
Leegte om te laten vullen.

Wij hebben het over ontspanning,
en dan kijken we spannende films.

Verdragen we de leegte wel?
Zoeken we die?
Mag het gebed tijd kosten?

Zijn er tijden dat we het nieuws bewust
naast ons neerleggen en voeding geven
aan onze ziel?

Ergens in je leven moet het luisteren naar God
ruimte hebben...

Waar kan God binnenkomen en een plaats krijgen?

Voor veel mensen is de moeite met bidden
vooral moeite om daar rust voor te vinden.
Dat er geen eenzame plaats is,
in jezelf niet, in je huis niet.

"Ik ben nooit alleen" zei een collega deze week
in een digitale vergadering.

Altijd kinderen om je heen,
altijd beeldschermen om in de gaten te houden,
die van jezelf, die van je kinderen.

En je man niet storen.

Het is niet makkelijk in corona-tijd.

De een is nooit alleen.
De ander vergaat van eenzaamheid...

Ook Jezus moest moeite doen om
die eenzame plek op te zoeken.

In de eenzaamheid vertoeven.

Ook hij werd achternagezeten door zijn leerlingen,
zijn meest nabije medemensen.

Stilte voor gebed, het is een kostbaar goed.

---verkondigen---

Ze moeten hem allemaal hebben,
maar Jezus trekt zich terug en zoekt
de stilte van het gebed.

Ze moeten je allemaal hebben, zeggen de leerlingen,
maar Jezus zegt: laten we weggaan...

Naar andere plaatsen,
om daar ook iets van het koninkrijk te laten zien.

En zo is het gekomen en verder gegaan.
In een huis in Galilea begon het, toen raakte het de hele stad,
toen heel Galilea. Het hele land.
Veel landen rond de Middellandse Zee.

En zo ging het door, en zo is het ook bij ons gekomen.

Zijn woorden en zijn daden zijn bij ons aangekomen
en geven ook ons een idee
hoe het er in het Rijk van God aan toegaat.

Heilzaam. Genezend.
Bevrijdend.

Zijn woorden en zijn daden brengen dingen teweeg
en maken het leven van mensen anders.

Als we hem zoeken,
onze zorgen en verlangens
naar hem toe brengen,
als we hem zoeken in de stilte,

zal alleen dat zoeken al dingen in ons teweeg brengen.

Amen.

© Jan-Hendrik Kip

stilte

piano

Liedboek 836, 1.3.4. O Heer die onze vader zijt...